

VONZÓ KÉPSZERŰSÉG

SLOBODAN BERBERSKI: *Kao beskožni jeleni.*
Osvit, Subotica, 1977.

Slobodan Berberski, neves jugoszláv cigány költő, akinek szerb és cigány nyelven írt verseit már francia, orosz, magyar, román és albán nyelvre is fordították, nemzeti őseinek állít költői emléket ebben a kerek egész képező, összefüggő hőskölteménynek is tekinthető versgyűjteményében. Rímtelen, de szabályos ritmusú és dallamos nyelvvezetű verseiben nem azt a romantikus és kalandos cigányéletet mutatja be, amely már régóta kedvelt témája a művészetnek — zenének, irodalomnak, festészetnek egyaránt — a nem cigány művészek alkotásaiban. Slobodan Berberski az egykori hontalan cigányok általános emberi szenvedéseit írja le, de nem melankolikusán siránkozó hangvétellel, inkább lázadó elkeseredettséggel panaszkodva a bizonytalanságról, a kiszolgáltatottságról, a természet és a világ kegyetlenségéről, az életről, amelytől — az egyik vers mottójául válasszott cigány közmondás szerint — még a kő is szelídebb. És nemcsak panaszkodva, de bátorságra, kitartásra buzdítva is, és a nehézségek mellett meglátva a szépségeket is:

„Nem tudjuk, hová vezet utunk.

Adjunk oda mindent a kék ég
[lámpásainak,
hogy semmi se akadályozzon a
[tölgyek között
az éjszaka zöld lombjai alatt.

*Ne mondj ki egy ismert szót se!
A térségek a hangokat lesik,
a füvek fölött körbe görgetik.*

*Dal támad,
távoli,
töretlen köből,
esőre szomjazó, szikkadt földből.*

*Szentjánosbogarak szárnyai
[villámlanak...*

*Meg ne állj,
el ne némuljon a dal!”*

(Indulás előtt)

A drámaiságot fokozó stílusesz-
közök közül Berberskinél a kérdé-
sek és felszólítások mellett legin-
kább a tartalmat tömörítő versso-
rok ismétlése a gyakori, míg köl-
teményeinek vonzó képszerűsége a
természeti és más tájmotívumok
színes leírásában rejlik:

„Zöldellő kertek,
Vöröslő kertek.

Fekete felhők fenyegetnek.

*Nedves háztetők,
Fehér háztetők.*

Fekete felhők fenyegetnek.”

Slobodan Berberski könyve mind
eredeti tartalmi mondanivalója,
mind költői szépségei folytán élvezet-
es, élményt nyújtó olvasmány.

KENYERES KOVÁCS MÁRTA